

BORGSTELLINGSFONDS-PLUS: ONDERNEMINGSPLANNEN ALS BASIS

Harold van der Meulen en Jos Versteegen

Het Borgstellingsfonds (BF) is in 1951 door de overheid opgericht om de ontwikkeling van de landbouw te bevorderen. Het is een financieringsinstrument dat aan banken de mogelijkheid geeft een lening aan ondernemers te verstrekken onder de garantie van de overheid dat rente en aflossing worden terugbetaald. Binnenkort wordt de borgstellingsregeling aangepast en wordt het Borgstellingsfonds-plus (BF-plus) ingevoerd. In opdracht van het Ministerie van LNV heeft het LEI een objectieve toets ontwikkeld ter beoordeling van de ondernemingsplannen in het kader van BF-plus-aanvragen. Op dit moment heeft de EU het BF-plus uitsluitend voor de glastuinbouw goedgekeurd. Vandaar dat dit artikel zich met name richt op de ontwikkeling van een toets voor deze sector. Er is wel steeds in het achterhoofd gehouden dat de toets later voor meerdere sectoren van toepassing moet kunnen zijn.

BF-plus

Het doel van BF-plus is om de vernieuwing in en de herstructurering van primaire agrarische sectoren te bevorderen. Het BF-plus wordt gericht ingezet op zogenaamde 'bedrijven van de toekomst'. Hiertoe worden extra, niet-financiële, voorwaarden gesteld aan ondernemers die in aanmerking willen komen voor borgstelling. Bijvoorbeeld, voor de glastuinbouw worden voorwaarden gesteld aan de breedte (minimaal 80 m) en de lengte-breedteverhouding (maximaal 2:1) van kassen. Bovendien moet meer dan 50% van de investeringen beantwoorden aan de eisen voor een Groen Label Kas. Daar staat tegenover dat het BF-plus naast de mogelijkheid van garantie op gewone leningen ook de mogelijkheid biedt van garantie op achtergestelde leningen. Hierdoor neemt het risico voor de garantieverstrekker toe en wordt het nog belangrijker om borgstellingsaanvragen nauwkeurig te beoordelen. De indieners van een BF-plus-aanvraag moeten daarom onder meer een ondernemingsplan overleggen.

Eisen aan toets

Een toets van een ondernemingsplan moet kunnen aangeven of ondernemers het in het ondernemingsplan aangegeven economische resultaat ook daadwerkelijk kunnen waarmaken. Het streven hierbij was om een toets te ontwikkelen die via een bureaubeoordeling kan worden uitgevoerd. Een belangrijke ander eis is dat de toets gebruikersvriendelijk en doelgericht is dat er draagvlak voor is bij de beoordelaars (financieringsdeskundigen bij LASER) en bij de indieners van de ondernemingsplannen (boeren en tuinders, ondersteund door accountants, krediet- en bedrijfsadviseurs).

Een stapsgewijze toets

De eisen aan de beoordelingsprocedure hebben geleid tot een stapsgewijze toets. Beoordeling vindt plaats aan de hand van drie rasters: een grof, een normaal en een fijn raster. Alvorens een BF-plus-aanvraag in behandeling wordt genomen, wordt gecontroleerd of voldaan is aan de acceptatievoorwaarden. Naast de gangbare voorwaarden van het BF (bijvoorbeeld geen herfinanciering van schulden) worden bij het BF-plus aanvullende eisen gesteld zoals de eerdergenoemde lengte-breedteverhouding van de kas. Een andere voorwaarde is dat de begrote liquiditeitstoename minimaal vijf procent moet bedragen. Nadat een BF-plus-aanvraag op alle acceptatievoorwaarden goed is gekeurd, vindt een toetsing plaats met behulp van het grof raster. Het *grof raster* bestaat uit een beoordeling van financieel-economische aspecten van het ondernemingsplan, dat veel overeenkomsten met de huidige beoordeling vertoont. Aansluitend wordt het *normaal raster* gebruikt om de conclusies op basis van het grof raster verder te onderbouwen. In het normaal raster wordt gewerkt met verschil-

lende variabelen en kengetallen, die onderverdeeld zijn in de categorieën 'product', 'organisatorisch' en 'ondernemer en personeel'. Deze items zijn objectief vast te stellen in een bureaubeoordeling en vormen indicatoren voor de kwaliteit van de onderneming en haar ondernemer(s). Is er na beoordeling van het grof en normaal raster nog twijfel over het al dan niet goedkeuren van een BF-plus-aanvraag, dan is een bedrijfsbezoek gewenst. Met behulp van het *fijn raster* wordt tijdens het bedrijfsbezoek op een consistente manier informatie verzameld over zaken die moeilijk in een ondernemingsplan zijn vast te leggen. Het gaat hierbij dan vooral om kwalitatieve en wat subjectievere kenmerken die te maken hebben met de persoonlijkheid van de ondernemer(s).

Prototypetoets

Via discussiesessies en bruikbaarheidstesten is een prototypetoets ontwikkeld die recht doet aan de eisen die gesteld werden aan de beoordelingsprocedure. De toets is objectief en kan via een bureaubeoordeling worden uitgevoerd. Vrijwel direct na de implementatie zal een evaluatietraject worden opgestart. Belangrijke vraag en discussiepunt blijft in hoeverre ondernemingen met een hoge toetsscore meer toekomstperspectief zullen hebben dan ondernemingen met een lage toetsscore. Deze vraag kan pas worden beantwoord nadat een aantal getoetste ondernemingen gedurende langere tijd is gevolgd.

Meer informatie: Rapport 2.03.11: *Het beoordelen van ondernemingsplannen ten behoeve van het Borgstellingsfonds-plus; Fase 1: methodische verkenning en prototyping*